

برنامه سازی در رادیو

(خلاصه پژوهش)

● مجده الفت

تکند:

- ۱- بیان مناسب و گیرا
- ۲- حفظ ثبات در حین گفتگو
- ۳- رعایت حیثیت فردی، اجتماعی و سنی مصاحبه شوند
- ۴- فراهم کردن زمینه‌ی مناسب برای انجام یک گفتگوی مفید
- ۵- مطالعه و آمادگی ذهنی برای آغاز گفتگو و تسلط بر انجام مصاحبه و هدایت منطقی آن.

چگونگی گفتن مطالب در هر قالبی که باشد و انتقال آن به مخاطب از امور مهمی است که باید مورد توجه مصنفان و گردانندگان رادیو قرار گیرد. گردانندگان رادیو که با نام تهیه کننده به ساختن برنامه‌ها می‌پردازند، باید بدانند زبان رادیو، همان زبان شیرین و ساده‌ی نودهی مردم با سواد است که در کوچه و بازار با آن صحبت می‌کنند؛ راحت و روان اما درست. با استفاده از واژه‌های زیبا و همچنین جملات کوتاه و صمیمی و رعایت اصول درست نویسی می‌توان یک برنامه‌ی خوب رادیویی عرضه کرد.

گردانندگان رادیو می‌بایست از افراد هنرمند، خلاق و با سواد استفاده کنند و به ابزار لازم مجهز باشند. مهم‌ترین این ابزار، آگاهی از انواع موسیقی و فهم و درک آن می‌باشد. امروزه ثابت شده است که هر قدر سهم موسیقی در برنامه‌های رادیویی زیادتر باشد، توجه و رغبت مردم به شنیدن آن بیشتر می‌شود. گردانندگان رادیویی نباید با انواع موسیقی، بخصوص موسیقی کشور خود، آشنایی کامل داشته باشند. آهنگسازان و هنرمندان معروف جهان را بخوبی بشناسند و با شنیدن مکرر آثار آنها، نحوه استفاده از آنها را در فواصل برنامه‌ها و تطبیق آنها را با موضوع برنامه در نظر بگیرند.

با صدای مورد نیاز در نمایش‌های رادیویی که برای تجسم بخشیدن به صحنه‌های نمایش و به تخیل واداشتن شنونده مورد استفاده قرار می‌گیرد، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و افکتوری که مسئول ساخت و پرداخت آن می‌باشد، باید ذهنی هوشیار و علاقه‌مند داشته باشد، چرا که ضبط افکت کاری بسیار مشکل و حساس است. گزارش، قالب دیگری از برنامه‌های رادیویی است که در مورد معانی و مفاهیم مختلفی را در ذهن شنونده ندای می‌کند. از یک سو به تعریف و تشریح هم‌هی وقایع خارج از استودیو اطلاق می‌شود و از سوی دیگر به هر نوع گفتگوی رادیویی با مردم در معابر عمومی یا حتی مصاحبه با صاحب‌نظران در یک مورد خاص گفته می‌شود.

گزارشگر باید ضمن داشتن بیانی مناسب و بهره‌مندی از تلفظ دقیق حروف و اصطلاحات، از بیان هرگونه اظهار نظر غیر مربوط که موجب آشفته‌گی و تشنج افکار عمومی شود، پرهیز نماید. گاهی گزارشگر برای تکمیل اطلاعات شنوندگان رادیو، با اشخاص حاضر در صحنه به عنوان کارشناس، مطلع و یا ناظر، گفتگو می‌کند که در این زمینه، مصاحبه نقش فرعی را بر عهده دارد.

مصاحبه یکی از گفتارهای رادیویی است که در اشکال مختلف انجام و بخش می‌شود. گاهی مصاحبه به عنوان یک برنامه‌ی ساده مورد استفاده قرار می‌گیرد و زمانی هم در ترکیب یک برنامه‌ی مرکب جای می‌گیرد و به عنوان تجدید خاطره یا بیان یک موضوع علمی، فرهنگی یا سیاسی کاربرد دارد.

در یک مصاحبه‌ی رادیویی، صدای طرف گفتگو و نوع بیان، حالت صدا، لهجه، استفاده از تعابیر و تکیه کلام‌های رایج در زبان فارسی و ... در جذب شنونده تأثیر دارد. به طور خلاصه می‌توان گفت که در یک مصاحبه، مصاحبه‌گر باید به چند موضوع توجه

اثر حاضر، خلاصه‌ای است از مجموعه‌ی "برنامه سازی در رادیو" که به وسیله آقای محمود مختاری تألیف شده و در مهرماه ۱۳۷۸ توسط اداره‌ی کل تحقیق و توسعه صدا متمر شده است.

در این اثر، در ابتدا به صورت اجمالی به تاریخچه‌ی پیدایش رادیو و سابقه‌ی تأسیس آن در ایران اشاره شده و در ادامه نکات مهم و جالب توجهی در خصوص قالب‌های برنامه‌های رادیویی و ساخت و زبان این برنامه‌ها مطرح شده است.

برنامه‌های رادیویی را به لحاظ قالب و محتوا می‌توان در سطوح و اشکال متفاوت تقسیم‌بندی نمود؛ یکی از این قالب‌ها، طنز است که در عین کوتاهی، حامل پیام‌های سیاسی، اخلاقی و اجتماعی است. مینای طنز گرچه شوخی و خنده است، اما این خنده، خنده‌ی شادمانی نیست بلکه خنده‌ای است تلخ همراه با سرزنش که عیب و نقص‌ها را بر ملا می‌کند. خنده‌ای از روی دلوزی که مخاطب را آزار می‌دهد و او را به آندیشیدن وادار می‌کند و در حقیقت، این خود نوعی تنبیه است. بنابراین طنز شوهرای مؤثر در بیان حقایق است که فادهای فرد و جامعه را به قصد اصلاح با بیانی خوش و شیرین بازمی‌نماید و لذا یکی از جذاب‌ترین قالب‌های برنامه سازی در رادیو می‌باشد.

یکی دیگر از قالب‌های پیچیده و در عین حال تأثیر گذار قالب نمایش است، قالبی که بسیار مورد توجه شنوندگان رادیو می‌باشد. اگر چه امروزه سینما، تلویزیون و دیگر رسانه‌های تصویری تأثیر زیادی بر مقبولیت نمایش‌های رادیویی گذارد، اما تحقیقات نشان داده است که برنامه‌هایی که از قطععات نمایشی استفاده می‌کنند، همچنان موفق‌ترند.

یکی از عوامل مؤثر در کیفیت یک نمایش رادیویی، افکت‌ها هستند. افکت